ΑΠΟ ΤΟΝ ΛΑΟΝ—ΜΕ ΤΟΝ ΛΑΟΝ ΚΑΙ ΔΙΑ ΤΟΝ ΛΑΟΝ

Η ΗΜΕΡΑ

ΠΡΩΙΝΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ

ΕΤΟΣ 13ον—ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 3876
ΤΡΙΤΗ
11
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1964

Η ΠΑΝΕΘΝΙΚΗ ΚΗΔΕΙΑ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

"Επειτα ἀπὸ πρωτοφανεῖς ἐκδηλώσεις πένθους καὶ συντριβῆς, ἐτάφη δίπλα στὸν Μεγάλο
Ἐθνάρχη καὶ σκεπάστηκε μὲ ἄπειρα στεφάνια δάφνης ἀπὸ κάθε γωνιὰ τῆς ἑλληνικῆς γῆς

ΟΛΟΣ Ο ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΝ ΑΠΕΧΑΙΡΕΤΗΣΕ ΜΕ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ — ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΗΣ «ΗΜΕΡΑΣ»

Στὸ φέρετρο, ὁ νεκρὸς τοῦ Σοφοκλῆ Βενιζέλου περιβάλλεται ἀπὸ τὴν τιμητικὴ φρουρά

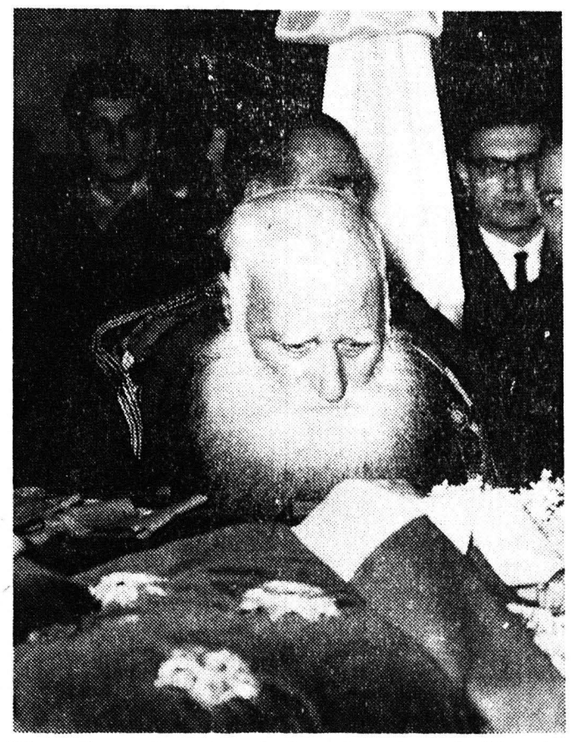

"Ενας γέρος—γέροντας, παλαιὸς «σύντεκνος» τοῦ δίδει τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν

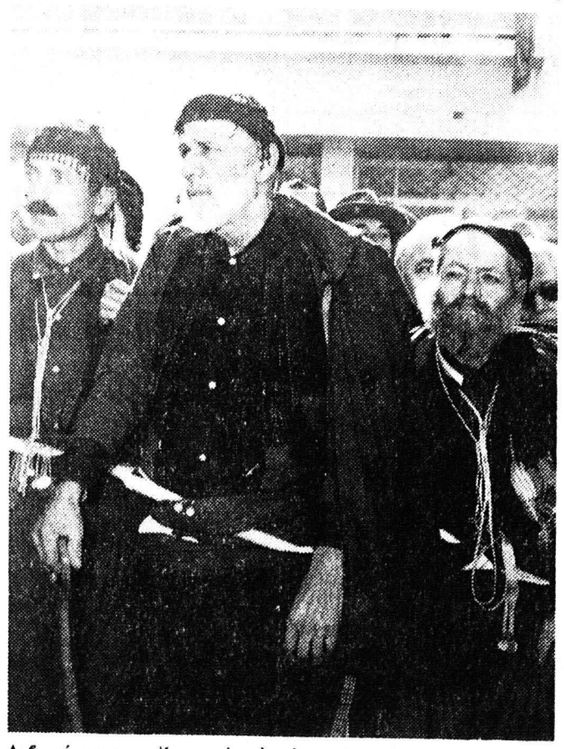

Λεβεντόκορμοι Κρητικοὶ μὲ τὴν πολεμικὴ τους στολὴ τὸν ξεπροβοδίζουν

Κορίτσια τῆς 'Ενώσεως Κέντρου θὰ τὸν ράνουν μὲ φύλλα δάφνης

ΧΑΝΙΑ. 'Ο Σοφοκλῆς 'Ελευθερίου Βενιζέλος ἀπεδόθη στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Κρητικῆς γῆς. 'Ησαν ἡ ὥρα δύο μετὰ τὸ μεσημέρι τῆς Κυριακῆς, ὅταν στὸν ἱστορικὸ λόφο τοῦ Προφήτου 'Ηλία, ἀνατολικὰ τοῦ τάφου τοῦ 'Ελευθερίου Βενιζέλου, ἕνας δεύτερος τάφος, ἀνοιγμένος στὸν ὑπερῆφανο βράχο ἐδέχθη τὸ σῶμα τοῦ ἀντάξιου γυιοῦ τοῦ Μεγάλου 'Εθνάρχου. "Ενα τέτοιο κομμάτι γρανιτένιας γῆς ἄρμοζε γιὰ τελευταία κατοικία τοῦ Σοφοκλῆ Βενιζέλου, ποὺ ἐνσάρκωνε τὴν ἀλύγιστη καὶ ἀκατάβλητη σὰν γρανίτη κρητικὴ ψυχή. 'Ολόκληρος ὁ λόφος τοῦ Προφήτου 'Ηλία ἱερὴ ἔπαλξις καὶ πανελλήνιον προσκύνημα λόγω τοῦ τάφου τοῦ 'Ελευθερίου Βενιζέλου, εἶναι βραχώδης καὶ γρανιτώδης εἰς μέγα βάθος, ὅπως γρανιτώδης εἶναι ἡ «καρδιὰ» καὶ ἡ παράδοσις τῆς Κρήτης. Λόγῳ τῆς φύσεως τοῦ ἐδάφους, διὰ νὰ ἀνοιγῇ ὁ τάφος τοῦ Σοφοκλῆ Βενιζέλου εἰργάσθησαν ἀπὸ τοῦ Σαββάτου συνεργεῖα, ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ νομομηχανικοῦ Χανίων, τὰ ὁποῖα ἐχρησιμοποίησαν καὶ ἐκρηκτικὰς ὕλας πρὸς διαμόρφωσιν τῆς περιοχῆς.

'Ο ἐνταφιασμὸς ἔγινε μὲ μιὰ πρωτοφανῆ ἐπιβλητικότητα καὶ ἀπεριγράπτους ἐκδηλώσεις πένθους. 'Επάνω ἀπὸ τὸν τάφο ἀπετέθησαν πολλαὶ ἑκατοντάδες στεφάνια ἀπὸ δάφνη. 'Ηταν κάτι τὸ πρωτοφανές. 'Από ὅλα τὰ σημεῖα τῆς 'Ελλάδος, ἀπὸ δήμους καὶ κοινότητας, ἀπὸ συλλόγους καὶ ὀργανώσεις, καθὼς καὶ ἀπὸ διάφορα ἄτομα ἐστάλησαν ἀναρίθμητα στεφάνια καὶ ἄνθινοι σταυροί, ποὺ ἐκάλυψαν ὅλην τὴν περιοχὴν τοῦ τάφου.

Διὰ τὴν κηδείαν τοῦ Σοφοκλῆ Βενιζέλου συνέρρευσαν εἰς τὰ Χανιὰ χιλιάδες κόσμου ἀπὸ ὅλην τὴν χώραν. Τὸ ἀτμόπλοιον «Αἰγαῖον» μετέφερε 2.000 ἄτομα. Εἰς τὸν λιμένα τῆς Σούδας κατέπλευσε ἐπίσης τὸ ὑπερωκεάνειον «'Ακρόπολις» μὲ 4.000 ἄτομα. 'Από τὸ πρωῒ τῆς Κυριακῆς ἐξ ἄλλου μεταξὺ 'Αθηνῶν καὶ Χανίων ἐλειτούργει μία συνεχὴς ἀερογέφυρα. Λόγῳ τοῦ ἐπικρατήσαντος ὡραίου καιροῦ, ἐχρησιμοποιήθησαν παντὸς τύπου ἀεροπλάνα, τὰ ὁποῖα μετέφεραν ἑκατοντάδας ἀτόμων. Χιλιάδες ἄτομα ἐπίσης ἔφθασαν εἰς τὰ Χανιὰ ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τῆς Κρήτης μὲ παντὸς εἴδους ὀχήματα. "Ολος αὐτὸς ὁ κόσμος συνέθετε τὴν πολυανθρωπότερη ἀντιπροσωπεία τοῦ "Εθνους πού προσῆλθε διὰ γ' ἀποτίσῃ τὸν ὕστατον φόρον τιμῆς πρὸς τὸν Σοφοκλῆν Βενιζέλον.

'Η πόλις τῶν Χανίων ἔπλεεν εἰς τὸ πένθος. Τὸ κτίριον τοῦ δημαρχείου ἦταν σκεπασμένον μὲ μαῦρες ταινίες, ἐνῶ μεγάλες σειρὲς ἁπλῶν ἀνθρώπων προσήρχοντο διὰ νὰ γράψουν νὸ ὄνομά τους εἰς τὸ ἀνοιγὲν βιβλίον συλλυπητηρίων. Μαῦρες ταινίες ἐπίσης ὑπῆρχαν σὲ ὅλους τοὺς ἠλεκτρικοὺς στύλους. Μεσίστιες σημαῖες ἐκυμάτιζαν εἰς ὅλα τὰ δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ καταστήματα καὶ εἰς τὰ σπίτια, τὰ ὁποῖα εἶχαν στὶς πόρτες καὶ στὰ μπαλκόνια πένθιμες ταινίες. 'Επίσης ὅλα τὰ λεωφορεῖα, ἀστικὰ καὶ ὑπεραστικὰ εἶχαν ἀναρτήσει μαῦρες ταινίες, τὶς ὁποῖες σύμφωνα μὲ ἀπόφασιν τῶν τοπικῶν ὀργανώσεων θὰ διατηρήσουν τρεῖς μέρες.

'Η νεκρώσιμος ἀκολουθία ἤρχισε τὴν 11ην πρωϊνὴν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν ναὸν τῶν Χανίων ἅμα τῇ προσελεύσει τοῦ Διαδόχου Κωνσταντίνου, ὁ ὁποῖος ἀντιπροσώπευσε τὸν Βασιλέα. 'Ενωρίτερον εἶχον προσέλθει εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὁ πρόεδρος τῆς κυβερνήσεως κ. Παρασκευόπουλος, οἱ ὑπουργοὶ Συγκοινωνιῶν κ. Χρ. Στράτος καὶ Προεδρίας κυβερνήσεως κ. Ζακυθηνός, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων κ. κ. Παπανδρέου, Κανελλόπουλος καὶ Μαρκεζίνης, ὁ ἐκπρόσωπος τῆς ΕΔΑ καθηγητὴς Κιτσίκης, ἀντιπροσωπεῖαι ἐνόπλων δυνάμεων, πολλοὶ βουλευταί, οἱ διοικηταὶ Τραπεζῶν 'Ελλάδος κ. Ζολώτας καὶ 'Εθνικῆς κ. Χέλμης, ἀντιπροσωπεῖαι τῶν σωμάτων ἀσφαλείας, ὁ δήμαρχος 'Αθηναίων κ. Τσουκαλᾶς, αἱ τοπικαὶ ἀρχαὶ τῶν Χανίων οἱ δήμαρχοι τῶν πόλεων τῆς Κρήτης καὶ πολλοὶ κοινοτάρχαι, ἀντιπροσωπεῖαι συλλόγων καὶ ὀργανώσεων κλπ.

Προσῆλθον ἐπίσης ἐκ τῶν στελεχῶν τῆς Ε. Κ. οἱ κ. κ. Στεφανόπουλος, Μαῦρος, Κωστόπουλος, Παπασπύρου καὶ Μακκᾶς, οἱ μεγαλοεφοπλισταὶ κ. κ. Νιάρχος καὶ 'Ωνάσης καὶ ὁ διοικητὴς τῆς 'Εμπορικῆς Τραπέζης κ. Στρατῆς 'Ανδρεάδης.

'Εκ τῶν ξένων διπλωματῶν παρηκολούθησαν τὴν κηδείαν ὁ 'Αμερικανὸς πρεσβευτὴς κ. Λαμπουΐς.

Τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. 'Αθηναγόραν ἀντεπροσώπευσε ὁ Μητροπολίτης Κρήτης κ. Εὐγένιος, πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ Πατριάρχης ἀπέστειλε τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα: «Προτρεπόμεθα ὑμετέραν ἀγαπητὴν ἱερότητα ἀντιπροσωπεῦσαι ἡμᾶς κατὰ τὴν κηδείαν ἀειμνήστου ἀγαπητοῦ καὶ φίλου ἡμῶν Σοφοκλέους Βενιζέλου ἐπαξίου ἀνδρὸς ἀφωσιωμένου μητρὶ 'Εκκλησίᾳ».

Τὴν "Ενωσιν Κέντρου τοῦ νομοῦ 'Αχαΐας ἀντεπροσώπευσεν εἰς τὴν κηδείαν ὁ κ. Χριστόφορος Σκαμνάκης.

Εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ ἔκειτο ὁ νεκρὸς ἐντὸς βαρυτίμου φερέτρου, πέριξ τοῦ ὁποίου εἶχεν ἐγκατασταθῆ τιμητικὴ φρουρὰ ἀπὸ νεάνιδας τοῦ Λυκείου 'Ελληνίδων μὲ ἐθνικὰς ἐνδυμασίας καὶ ἀπὸ βρακοφόρους Κρῆτας. 'Επίσης ἀπετέλεσαν τιμητικὴν φρουρὰν καὶ ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκφορᾶς νεάνιδες τοῦ συνδέσμου «Κρήτη», αἱ ὁποῖαι ἔφερον τοπικὰς ἐνδυμασίας μὲ μαύρη μαντήλα εἰς τὴν κεφαλήν. 'Επίσης μέγας ἀριθμὸς γυναικῶν ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς Κρήτης εἶχον προσέλθει εἰς τὴν κηδείαν ἐνδεδυμέναι μὲ μαῦρα φορέματα καὶ προσέδιδον ἕνα θέαμα ἄκρως συγκινητικόν. Γέροντες Κρητικοί, μὲ τὰς πολεμικὰς των ἀμφιέσεις, παλαιοὶ συναγωνισταὶ τοῦ Σοφοκλῆ Βενιζέλου, ἵσταντο πέριξ τοῦ φερέτρου καὶ εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ ναοῦ.

Πρὸ τοῦ φερέτρου, εἰς τὴν πρώτην σειρὰν ἵσταντο οἱ οἰκεῖοι τοῦ ἐκλιπόντος, ἡ χήρα, ἡ κόρη του, Δέσποινα, ἡ χήρα Κυριάκου Βενιζέλου καὶ ὁ κ. 'Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος.

'Η νεκρώσιμος ἀκολουθία, ἐψάλη χοροστατούντων ἑπτὰ ἱεραρχῶν συμπαραστατουμένων ὑπὸ ὁλοκλήρου τοῦ κλήρου τῆς πόλεως Χανίων καὶ τῆς περιοχῆς.

Μετὰ τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν εἰς τὴν σορὸν τοῦ Σοφοκλῆ Βενιζέλου κατέθεσεν ἐκ μέρους τῆς κυβερνήσεως στέφανον ἐκ δάφνης ὁ πρωθυπουργὸς κ. Παρασκευόπουλος εἶπε τὰ ἑξῆς:

«'Η 'Ελλὰς σύμπασα προπέμπει εἰς τὴν τελευταίαν κατοικίαν του τὸν πρόεδρον Σοφοκλῆν Βενιζέλον. Υἱὸς τοῦ 'Ελευθερίου Βενιζέλου, γεννηθεὶς τὸ 1894, μετασχὼν τῶν Βαλκανικῶν πολέμων, τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου καὶ τῆς Μικρασιατικῆς ἐκστρατείας, ἐκλεγεὶς πληρεξούσιος Χανίων εἰς τὴν ἐθνοσυνέλευσιν τοῦ 1920, ἀκολούθως ἐπανειλημμένως ἀναδειχθεὶς βουλευτής, ὑπουργός, ἀναλαβὼν τὴν προεδρίαν τῆς κυβερνήσεως τὸ 1944, τὸ 1950 καὶ 1951, ἀρχηγὸς τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων ἐκ τῶν πρωτεργατῶν τῆς 'Ενώσεως Κέντρου τὸ 1961, ὁ Σοφοκλῆς Βενιζέλος διεδραμάτισε πρωτεύοντα ρόλον εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν τῆς 'Ελλάδος ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον πεντηκονταετίαν. Κληρονόμος βαρυτάτης παραδόσεως, ἀνδρωθεὶς εἰς τὸ περιβάλλον τῶν δημιουργῶν τῆς Μείζονος 'Ελλάδος, συνδέσας τὰ γεγονότα τῆς προσωπικῆς του ζωῆς μετὰ τῶν μεγάλων κατακτήσεων, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν μεγάλων συμφορῶν τοῦ 'Ελληνισμοῦ, ὁ ἀδοκήτως ἐκλιπὼν πρόεδρος ἀπέβη ἐξέχουσα πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ φυσιογνωμία.

Εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν δημοσίων πραγμάτων ὁ Σοφοκλῆς Βενιζέλος ἐπέδειξε πάντοτε εἰλικρίνειαν σκέψεων καὶ προθέσεων, ἀκριβῆ ἐκτίμησιν τῶν 'Ελληνικῶν καὶ τῶν διεθνῶν πραγμάτων, νηφαλιότητα καὶ φρόνησιν, προσήλωσιν εἰς τὴν παράδοσιν, ἀλλὰ καὶ τόλμην εἰς τὴν προσαρμογὴν πρὸς τὰς ἀλλοιουμένας τῶν πραγμάτων καταστάσεις. 'Επορεύθη δὲ ὁ Σοφοκλῆς Βενιζέλος διὰ μέσου τραχειῶν ἀντιθέσεων πάντοτε εὐθυτενής, πάντοτε ἄκαμπτος καὶ λευκός.

'Ο Σοφοκλῆς Βενιζέλος διεκρίθη ἰδιαιτέρως ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς. Εἴτε ὡς ὑπουργὸς τῶν 'Εξωτερικῶν, εἴτε ὡς μέλος διεθνῶν διασκέψεων, εἰς τὰς ὁποίας διασκέψεις ἐδέσποζεν πάντοτε ἡ ἰσχυρὰ προσωπικότης, ἡ δύναμις τῆς σκέψεως καὶ ἡ πειθὼ τοῦ λόγου.

Πολύκλαυστε πρόεδρε. 'Η ἑλληνικὴ κυβέρνησις καταθέτει ἐπὶ τῆς τιμίας σοροῦ σου στέφανον ἐκ δάφνης καὶ σοῦ ἀπευθύνει δι' ἐμοῦ τὸν ὕστατον χαιρετισμόν.

'Επιτέλεσες τὸ πρὸς τὴν πατρίδα καθῆκον μέχρις ἐσχάτων. Καὶ ἀδοκήτως ἐγκατέλειψες τὸν κόσμον τοῦτον εἰς στιγμὰς κρισιμωτάτας, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ παρουσία σου θὰ ἦτο πολυτιμωτάτη. 'Εν τῷ προσώπῳ σου ἡ 'Ελλὰς χάνει ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα στηρίγματά της.

'Ως ἄνθρωπον σὲ λέγω εὐτυχῆ, διότι ἂν καὶ πρώρας, ἔπεσες εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ ἀγῶνος, μαχόμενος ὑπὲρ τῶν ἰδανικῶν, τὰ ὁποῖα ἀπαρεκλίτως κατηύθυναν τὰ βήματά σου καθ' ὅλην τὴν μακρὰν πολιτικὴν σταδιοδρομίαν σου.

'Εντὸς ὀλίγου ἕνας δεύτερος τάφος θὰ ἀνοιχθῇ εἰς τὸ 'Ακρωτήρι. Οἱ δίδυμοι αὐτοὶ τάφοι, τοὺς ὁποίους ὑπερηφάνως κρατεῖ εἰς τὰ σπλάχνα της ἡ ἡρωϊκὴ καὶ μαρτυρικὴ γῆ τῆς Κρήτης, θὰ σημαίνουν εἰς τοὺς ἐπιγιγνομένους τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ὑψίστας ὑπηρεσίας τοῦ μεγάλου πατρὸς καὶ τοῦ εὐγενοῦς τέκνου.

Γαῖαν ἔχοις ἐλαφράν!

'Εν συνεχείᾳ ἀπεχαιρέτησετὸν νεκρὸν μὲ ἔκδηλον συγκίνησιν ὁ ἀρχηγὸς τῆς 'Ενώσεως Κέντρου κ. Παπανδρέου, τοῦ ὁποίου τὸν λόγον δημοσιεύομεν εἰς τὴν 1ην σελίδα.

Συγκεκινημένος ἐπίσης ἀπέτισεν ὕστατον φόρον τιμῆς πρὸς τὸν Σοφοκλῆ Βενιζέλον ὁ ἀρχηγὸν τῆς ΕΡΕ κ. Παν. Κανελλόπουλος εἶπών:

«Καταθέτω στέφανον δάφνης ἐπὶ τῆς σοροῦ τοῦ Σοφοκλῆ 'Ελευθερίου Βενιζέλου. Υἱὸς μεγάλου πατρός, ὑπῆρξε καὶ ὁ ἴδιος φορεὺς ἀνθρωπίνου καὶ πολιτικοῦ μεγαλείου.

Σώφρων καὶ ἀποφασιστικός, ὁσάκις αἱ περιστάσεις τὸ ἀπήτουν. Γενναῖος — ἡ γενναιότης του εἶχεν ἤδη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ὡς ἀξιωματικὸς ἐμάχετο καταδειχθῆ— γενναῖος ἀλλὰ καὶ ἥμερος, ὁ Σοφοκλῆς Βενιζέλος ὑπῆρξε καὶ θὰ μείνῃ μέγα παράδειγμα. Παράδειγμα γνησίου Κρητός, ἄρα ἑνὸς τῶν γνησιωτέρων 'Ελλήνων.

'Η 'Εθνικὴ Ριζοσπαστικὴ "Ενωσις τιμᾷ τὸν ἱπποτικὸν ἀντίπαλον καὶ τὸν ἔξοχον πολιτικὸν ἄνδρα. Καὶ — ἂς μοῦ ἐπιτροπῇ ἡ προσθήκη αὐτὴ—ἡ γυναῖκα μου καὶ ἐγὼ θρηνοῦμεν τὸν ἀξέχαστον ἀδελφικὸν φίλον».

'Ακολούθως ἀπεχαιρέτησε τὸν νεκρὸν ἐκ μέρους τῆς ΕΔΑ ὁ καθηγητὴς κ. Κιτσίκης εἶπών:

«Τὸ κόμμα τῆς 'Ενιαίας Δημοκρατικῆς 'Αριστερᾶς, τὸ ὁποῖον ἔχω τὴν τιμὴν σήμερον νὰ ἐκπροσωπῶ, μετέχει ὁλοφύχως ες τὸ βαρύτατον πένθος τῆς 'Ενώσεως Κέντρου, τοῦ πολιτικοῦ κόσμου καὶ τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ.

Ὑπῆρξες ὁ πολιτικὸς ὅστις ὑπεστήριξε τὴν ἰδέαν ὁμαλοῦ πολιτικοῦ βίου καὶ τὴν ἀνάγκην στενῶν φιλικῶν σχέσεων μὲ ὅλους τοὺς λαούς.

"Εδειξες κατανόησιν τῶν προβλημάτων τῆς χώρας καὶ τῶν μεγάλων διεθνῶν προβλημάτων τῆς ἐποχῆς μας. Ὑπῆρξες βαθὺς μελετητὴς τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς 'Ελλάδος. 'Ηκολούθησες τὴν πορείαν της εἰς πᾶσαν φάσιν της. Ὑπέδειξες συχνὰ τοὺς κινδύνους, ὅταν ἡ πορεία δὲν ἦταν σύμφωνος μὲ τὰς πεποιθήσεις σου.

Σὰν παλαιὸ στέλεχος τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων, τιμώμενος μὲ τὴν φιλίαν σου, μὲ ἄπειρη συγκίνησιν σοῦ ἀπευθύνω τὸν τελευταῖον χαιρετισμόν».

Μετὰ ταῦτα, ἀφοῦ ἀπεχώρησεν ὁ Διάδοχος, ἐσχηματίσθη ἡ νεκρικὴ πομπή. Τὸ φέρετρον μὲ τὸν νεκρὸν καλυμμένον μὲ τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν ἐτοποθετήθη ἐπὶ κιλλίβαντος τηλεβόλου.

'Επὶ τοῦ φερέτρου Κρητικὸς βρακοφόρος ἐτοποθέτησε τὸ δάφνινο στεφάνι ποὺ ἐκόμισεν ὁ Διάδοχος ἐκ μέρους τοῦ Βασιλέως. Τὰς ταινίας τοῦ φερέτρου ἀνεῖχον οἱ ὑπουργοὶ Παιδείας κ. Κουρμούλης καὶ 'Εμπορίου κ. Στεργιώτης, ὁ ἀντιναύαρχος κ. Ράλλης καὶ ὁ ἀντιστράτηγος κ. Γουργουντζῆς.

Τῆς πομπῆς προηγεῖτο δύναμις Χωροφυλακῆς καὶ ἠκολούθουν ἡ μουσικὴ τοῦ δήμου Χανίων, οἱ πρόσκοποι, οἱ ὁδηγοί, μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι τῶν σχολείων τῆς πόλεως, οἱ ὁποῖοι ἐκράτουν δάφνινα στεφάνια. Κατόπιν ἠκολούθουν νεάνιδες τοῦ Λυκείου 'Ελληνίδων μὲ ἐθνικὰς στολὰς καὶ μαθήτριαι πού ἐκράτουν κάνιστρα μὲ φύλλα δάφνης. Εἵποντο τμήματα στρατοῦ, ἀεροπορίας καὶ ναυτικοῦ καὶ ἡ στρατιωτικὴ μουσική.

'Εν συνεχείᾳ ἤρχοντο ὁ Τίμιος Σταυρὸς καὶ τὰ ἐξαπτέρυγα, ὅλος ὁ κλῆρος τῆς περιοχῆς μὲ ἐπικεφαλῆς ἑπτὰ ἀρχιερεῖς μὲ τὰς μεγάλας στολάς των.

Εἰς τὴν συνέχειαν τῆς πομπῆς ἤρχοντο ὁ πρόεδρος τῆς κυβερνήσεως καὶ οἱ ὑπουργοί, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων, οἱ λοιποὶ ἐπίσημοι καὶ χιλιάδες λαοῦ.

'Η πομπή, καταλαμβάνουσα τεραστίαν ἔκτασιν ἐξεκίνησε πεζῇ ἀπὸ τὸν Μητροπολιτικὸν ναόν, ἐνῶ ἐκρούοντο πενθίμως οἱ κώδωνες ὅλων τῶν ἐκκλησιῶν τῆς πόλεως. Οἱ δρόμοι διὰ τῶν ὁποίων διῆλθεν ἡ νεκρικὴ πομπή, ἀπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ ναοῦ μέχρι τοῦ τάφου ἦσαν στρωμένοι μὲ σμύρτα. Ἡ διέλευσις τῆς πομπῆς ἀπὸ τὰς ὁδοὺς τῶν Χανίων ἦτο ἄκρως συγκινητική. Χιλιάδες ἄνθρωποι ἵσταντο εἰς τὰ πεζοδρόμια, εἰς τὰ παράθυρα καὶ τοὺς ἐξώστας τῶν οἰκιῶν καὶ κλαίοντες ἔρραιναν τὸ φέρετρον μὲ φύλλα δάφνης καὶ ροδοπέταλα. Πολλαὶ γυναῖκες ἔκλαιον μὲ ἀναφυλλητά, ἐσημειώθησαν δὲ πολλαὶ λιποθυμίαι.

"Οταν ἡ πομπὴ ἔφθασεν εἰς τὴν πλατεῖαν τῶν Δικαστηρίων, ἡ μουσικὴ τοῦ Δήμου 'Αθηναίων ἀνέκρουσε τὸ πένθιμον ἐμβατήριον τοῦ Μπετόβεν καὶ ἀκολούθως ἡ νεκρικὴ πομπὴ συνεχίσθη δι' αὐτοκινήτων μέχρι τὸ 'Ακρωτῆρι, ὅπου ἔγινε ὁ ἐνταφιασμός.

'Εξόχως συγκινητικὴ ἦταν ἡ στιγμὴ τοῦ ἐνταφιασμοῦ. Ἐνῶ ἡ μουσικὴ ἀνέκρουε τὸ ἐμβατήριον τῆς Σημαίας καὶ ἐρρίπτοντο τιμητικαὶ ριπαὶ πολυβόλου ὁ νεκρὸς τοῦΣοφοκλῆ Βενιζέλου ἐναπετέθη εἰς τὸν τάφον, ὁ ὁποῖος ἐκαλύφθη μὲ πλάκας ἐγγραφίτου, ἐπάνω εἰς τὰς ὁποίας ἐρρίφθη ὑγρὸν τσιμέντο. Τίς στιγμὲς αὐτὲς ὅλοι ἔκλαιγαν.

Καὶ ὅταν ἡ ψυχὴ πάλιν ἐσκέπασε γιὰ πάντα τὸ πολύκλαυστον τέκνον τῆς Κρήτης, ὅλα αὐτὰ τὰ πλήθη ποὺ κατέκλυζαν τὸν λόφον τοῦ Προφήτου 'Ηλία ἔμειναν γι' ἀρκετὰ λεπτὰ τῆς ὥρας ἀκίνητα καὶ βωβά—σὰν μαρμαρωμένα, σὰν νὰ μὴν ἐπίστευαν στὸ γεγονὸς ποὺ εἶχε συντελεσθῆ μπροστὰ στὰ δακρυσμένα μάτια τους.

Μετὰ τὸν ἐνταφιασμόν, ἀντιπροσωπεία ἀπὸ τὴν Βόρειον 'Ελλάδα ἀπέθεσεν εἰς τὸν τάφον μέσα μὲ μία λήκυθο χῶμα, ἀπὸ τὰ Γιαννιτσά, ὅπου κατὰ τὴν μεγάλην μάχην ποὺ ἐδόθη ἐκεῖ κατὰ τὸ 1918, ὁ Σοφοκλῆς Βενιζέλος διοικῶν τμῆμα στρατοῦ, κατήγαγε περιφανῆ νίκην ἐναντίον τῶν Βουλγάρων.

Στὶς δραματικοῦ μεγαλείου σκηνὲς πού ἔζησαν τὰ Χανιὰ τὸ τραγικὸν πρόσωπον ἦτο ἡ χήρα τοῦ ἐκλιπόντος πολιτικοῦ ἡγέτου κυρία Λίκατερίνη Σοφ. Βενιζέλου. 'Ο βαθὺς πόνος αὐλάκωνε τὸ πρόσωπό της καὶ ὁ σπαραγμὸς τῆς καρδιᾶς της ἐξέσπα εἰς κύματα ἀναφυλλητῶν καὶ λυγμῶν. Καὶ ὅταν ἠλθεν ἡ στιγμὴ νὰ ἀτενίσῃ διὰ τελευταίαν φορὰν τὸν νεκρόν του προσφιλεστάτου ἀνδρός της, πρὶν καταβιβασθῇ εἰς τὸν τάφον τὸ φέρετρον, ἡ κ. Βενιζέλου ἀπέσυρε τὴν σημαίαν ποὺ τὸ ἐκάλυπτε καὶ τὴν ἔσφιξεν εἰς τὸ στῆθος της. Τὴν ἰδίαν ἀκριβῶς χειρονομίαν εἶχε κάμει καὶ ἡ κ. Ζακελίν Κέννεντυ, πρὶν ὁ τάφος του ἐθνικοῦ νεκροταφείου τοῦ "Αρλιγκτον σκεπάσῃ τὸν ἐκλιπόντα πρόεδρον τῆς μεγάλης 'Αμερικανικῆς Συμπολιτείας. Αὐτὴν τὴν κυανόλευκον ἀπεκόμισεν ἡ κ. Αἰκατερίνη Βενιζέλου, ὡς ὕστατον ἐνθύμιον τοῦ τιμημένου νεκροῦ της.

Σιγὴ δύο λεπτῶν εἰς τὸ δημοτικὸν συμβούλιον

Πρότασις κ. Κοτρωνοπούλου

Κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίασιν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, λαβὼν πρὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως τὸν λόγον ὁ κ. Τάκης Κοτρωνόπουλος εἶπε τὰ ἑξῆς:

«'Εξέλιπεν ἀξιότιμοι κύριοι Σύμβουλοι ἡ φυσιογνωμία τοῦ Σοφοκλῆ Βενιζέλου ἐκδημήσαντος εἰς Κύριον ἐν ὥρα πολιτικοῦ ἀγῶνος. 'Ο ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας θάνατός του ἀποδεικνύει τὴν ἀγωνιστικότητα τοῦ ἀνδρός, μὴ φεισθέντος οὔτε αὐτῆς τῆς ὑγείας καὶ ζωῆς του εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν πολιτικῶν του κατευθύνσεων. Διακρινόμενος διὰ τὴν σωφροσύνην του καὶ τὴν πολιτικὴ ἱκανότητα, ἔθαλπε τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος, μὴ διστάζων νὰ λαμβάνῃ θέσιν ἀντίθετον πρὸς τὸ κομματικόν του συμφέρον, ὅταν τοῦτο ἤρχετο εἰς σύγκρουσιν πρὸς τὰ γενικὰ συμφέροντα. 'Ο θάνατός του δύναται ἀδιαψεύστως νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἐθνικὴ ἀπώλεια καὶ μάλιστα εἰς τόσον κρίσιμον ἐθνικὴν καὶ πολιτικὴν περίοδον καὶ ἀφίνει δυσαναπλήρωτον κενόν. 'Η πανελληνίως ἐκδηλωθεῖσα θλῖψις διὰ τὸν θάνατον τοῦ Σοφοκλῆ Βενιζέλου ἀποδεικνύει τὴν μεγαλωσύνην τοῦ ἐκλιπόντος. Τὴν θλῖψιν ταύτην ἐδοκίμασαν βαθύτερον ὅσοι ἠτύχησαν νὰ συνεργασθοῦν, ἢ νὰ γνωρίσουν τὸν ἄνδρα, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶχον καὶ ἐγὼ τὴν τοιαύτην τιμήν, προερχόμενος ἐκ τοῦ ἱστορικοῦ κόμματος τοῦ μεγάλου πατρός του 'Ελευθερίου Βενιζέλου. Τιμῶντες τὴν μνήμην τοῦ Σοφοκλῆ Βενιζέλου, προτείνω εἰς τὸ Σῶμα τὴν τήρησιν σιγῆς 2 λεπτῶν καὶ τὴν ἀποστολὴν συλλυπητηρίου ψηφίσματος εἰς τὴν οἰκογένειάν του».

Μεθ' ὃ ἐτηρήθη δύο λεπτῶν σιγή.

'Η ἐπικήδειος πομπὴ καθὼς φθάνει στὴν Χαλέπα

'Ο κιλλίβας τοῦ τηλεβόλου, μὲ τὸν Μεγάλον νεκρὸν σύρεται ἀργὰ

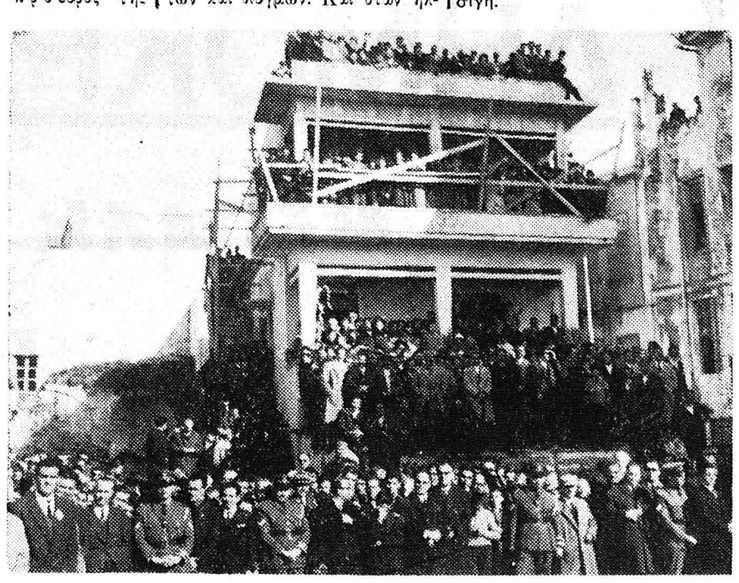

'Αφάνταστη ἡ λαϊκὴ συμμετοχὴ γιὰ τὸν ὕστατο χαιρετισμό